

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „**KOROŠKI SLOVENEK**“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Kmetje drugod po svetu

Nedavno smo brali v statistiki, ki je vzbudila v svetu obilo pozornosti, da je izpodrinil motor v celokupnem kmetijstvu sveta okoli 12 milijonov konj, s katerimi se je prej obdelovalo zemljo. Teh 12 milijonov konj je porabilo po tej statistiki letno 32 milijonov ton žitne krme. Na mesto te so zasejali po uvedbi motorja kmetje svoje njive povečini z ržjo in pšenico. Tako je uvedba motorjev v kmetijstvo povečala pridelok v dvakratnem oziru: po intenzivnejšem obdelovanju in povečani površini obdelanega polja. Brazilski farmarji so po najnovjšem poročilu vnovič uničili 26 milijonov kave, vlada Zedinjenih držav Amerike je s posebnimi odredbami prisilila posestnike farm za pridelovanje bombaža in sladkorja, da izožijo svoje nasade in pridelujejo manj. Na Danskem je romalo nedavno v klavnico 175.000 glav goveje živine in iz njihovega mesa so pripravili umetno svinjsko krmo. Holandska je dala uničiti na tisoče rožnih čebul. Na Grškem že davno velja odredba, da se mora v kruh peči rozine, Ogrska daje svojim vojakom tokajsko vino. Vse to, da bi se končno dvignile cene pridelkom in omogočil obstoj kmetijstva.

V isti dobi je umrlo na Kitajskem milijone prebivalcev dobesedno od lakote. Ukrajina strada, 30 milijonov brezposelnih v svetu prosjači za vsakdanji kruh na cestah. Medtem uničujejo neizmerne množine živeža in krčijo umetnim potom kmetijski pridelok. Pač je letošnja suša v Ameriki in drugod ter z njo vzbujeni strah pred lakoto dal misliti o upravičenosti takega uničevanja, a le malo verjetno je, da bo ta strah tudi zadostoval za preprečenje bodočih sličnih korakov.

Kljub vsem odredbam, ki jih izdajajo razne vlade v prilog kmetijstva, kljub neštetim agrarnim konferencam in njihovim sklepom so cene kmetijskih pridelkov v zadnjih letih neprestano padale. Dogajajo se slučajji, o katerih se zamore govoriti le še s strahom. Pred vojno je ogrski kmet s stotom pšenice kupil štiri pare čevljev, danes pa mora za en sam par oddati tri meterske stote. Nič boljši ni v tem pogledu nikjer drugod. Naj omenimo le neznosne tržne cene v naši državi, kjer kmetje ne vedo kam s prašiči, kjer nima primerne cene živina itd. Tako se danes lahko govori o splošnem obubožanju kmetijstva celega sveta, o proletarizaciji kmetov. K temu še pride, da se že tekom let množijo in naraščajo težka finančna bremena, ki naj nosijo kmetije v prilog državam. Davki so se v desetletju stalno zviševali in ni je države, ki bi se zamogla ponašati vsaj z malenkostnim znižanjem davčnega bremena, da izvzamemo Anglijo, ki pa je žal brez kmetov. Tako narašča hipotekarna zadolžitev kmetijstva, kmetija za kmetijo roma na boben in je sreča v nesreči pri teh rubežnih edino ta, da navadno ni kupcev za zemljo in posestva. Naj za to navedemo enkrat slučaj druge, ne naše države: Švice, ki je tipičen primer industrijno-kmetijske države. Po podatkih švicarskega kmetijskega sekretarijata znašajo dolgovi švicarskih kmetov skupno 5 milijard švicarskih frankov, to je osem milijard in 750 tisoč šilingov naše valute. V mali Švici je prezadolženih 20.000 kmetij in zanje ni več normalne rešitve. Vse to v mali državi, o kateri pravijo, da jo je svetovna kriza skoroda prezrla.

Kmetije povsod bi si želeli živahnega trgovanja s pridelki in primernih cen. Prihaja pa baš nasprotno: vedno bolj zapirajo države svoje meje za uvoz kmetijskih pridelkov. Da navedemo le en sam slučaj in tudi tega ne iz

naše države: leta 1930 je Danska izvozila v Nemčijo 153.000 glav goveje živine, lani pa se je izvoz znižal na 16.700 glav. Tako pride, da koljejo danski kmetje krave za svoje svinje. Jasno je, da v tem pogledu tudi v drugih državah ni boljše.

Ta zares strašni položaj kmetijstva v vsem svetu ima tudi svoje posledice. Nezadovoljstvo kmetov igra v političnih bojih in prevratih zadnje dobe važno vlogo. Številne revolucije v Braziliji so končno le izlivi nezadovoljstva tamošnjih farmarjev s kavrnimi nasadi. Isto je z revolucijami na Kubi, otoku sladkornih nasadov, kjer se kmetje neprestano bunijo in puntajo proti vladi, ki kaže zanje in njihovo skrb le premalo brige. Stalni poli-

tični nemiri v Španiji imajo svoj delni vzrok v tamošnjih neznosnih agrarnih razmerah. V ozadju stalnih vstaj v Kitaju in Indiji je prezadolžitev in iz nje izvirajoče nezadovoljstvo malih kitajskih in indijskih najemnikov zemlje.

Zakaj pišemo o tem? Ne, da povečamo gorje našega kmetijstva! Ob pogledu na gorje drugod se bo zdelo domače gorje razmerno lažje in znosnejše, posebno onemu delu naših kmetov, ki je vajen soditi o položaju in njegovih prilikah z razsodnostjo in previdnostjo. Bolj kot kedaj je treba danes železnih živcev in dobrega potrpljenja, ob času pa tudi odločne volje in krepkega koraka; in treba je vere, da se v gospodarstvu čudeži navadno ne dogajajo.

V narodnem brez kompromisa!

V nedeljo, dne 24. junija se je ob prisostnosti zastopnika zvezne vlade in zveznega kanclerja državnega tajnika Hasenauerja in prezidenta zvezne kmečke zveze dež. glavarja Reitherja prvič v Celovcu sestal deželni svet novoustanovljene koroške kmečke zveze, ki tvori odslej stanovsko zastopstvo koroškega kmetijstva. „Na Koroškem so bili doslej kmetje raztrgani, razcepljeni v stranke in se ni dalo doseči nikake enotnosti. Če se je to enotnost doseglo sedaj, moramo to pozdravljati, kot nas mora veseliti, da je zastopan v novi organizaciji tudi drugi narod v deželi. Potrebna je ob prehodu v novo ustavo posvetovalna in sklepajoča korporacija, ki naj vzajemno z drugimi stanovji urejuje politične in gospodarske potrebe države“, je med drugimi izjavil prezident zvezne kmečke zveze. — „Koroški kmetje brez razlike dosedanega stališča so pripravljene slediti kanclerju na njegovi poti do zopetnega gospodarskega povzdiga“, je med drugim povedal ravnatelj koroške kmečke zveze F. Graf.

Od kanclerja imenovani deželni vodja koroških kmetov posestnik Gruber je nato imenoval osem članov dež. sveta voditeljev, med njimi tudi g. Karla Mikla, posestnika v Maloščah, ter 24 članov v deželni kmečki svet, med temig. Antona Grila, pd. Jegarta na Plaznici v belski občini, Zdravka Lesjaka, pd. Postrajnika na Bregu pri Rožku, posestnika Jožefa Partla, z Mač pri Svečah in Marka Plešivčnika, pd. Šercerja v Šmihelu pri Pliberku. Imenovani so člani slovenske Kmečke zveze. V vodstvu so poleg Slovencev zastopani seve člani bivše kršč. soc. kmečke zveze, par landbundovcev in članov Heimatschutza.

Novice iz naše države. — Izšla je prehodna postava k novi stanovski ustavi. Glasom nje ostanejo v veljavi vsi zakoni, ki niso v protislovju z novo ustavo. Ime Avstrije odslej ni več republika, marveč „zvezna država“. Z 31. oktobrom preminejo vsi dosedanji deželni zbori, novi člani deželne vlade bodo imenovani. Istočasno bo zvezni predsednik imenoval člane zveznega kulturnega in gospodarskega sveta. Člani upravnega in ustavnega sodnega dvora stopijo s 14. julijem v pokoj, do 1. novembra bo člane zveznega sodnega dvora, ki bo v bodoče združeval obe sodišči, imenoval zvezni predsednik. Do 30. junija 1935 zamore v smislu novega zakona vlada upokojiti ali odstaviti tudi sodnike in okrajne glavarje. — Izšla je nova postava, ki predvideva za javne uradnike disciplinarno kazen znižanja

„Kärntner Tagblatt“ je v svoji nedeljski številki posvetil zborovanju daljši članek in pisal z ozirom na slovenske kmete in njihov pristop v novo stanovsko organizacijo sledeče: „Z vstopom v koroško kmečko zvezo so se slovenski koroški kmetje enotno izjavili za neodvisnost in samostojnost Avstrije in za nedeljeno, svobodno Koroško. S tem zavračajo stremljenja onih krogov, ki se nočejo zadovoljiti z rezultati ljudskega glasovanja, in se izjavljajo proti politični in gospodarski priključitvi k Jugoslaviji.“

Kot glasilo tudi slovenskega koroškega kmetijstva **odajamo:** Z vstopom v koroško kmečko zvezo so slovenski kmetje naglasili lojalno svoje stališče napram državi, a se nikakor in v ničemer niso odrekli svojim narodnim pravicam, ki jih jim jamčita ustava in kanclerjeva obljuba. **Dolžnost koroške kmečke zveze v bodoče je, da prepreči in onemogoči vsakojake poizkuse raznarodovanja in narodnega uspavanja po delovanju kmetijske zbornice potom gospodarskega pouka, tečajev, glasila i. dr. Dolžnost koroške kmečke zveze je, da zanaprej ukine vsa zapostavljanja južno-koroških, slovenskih gospodarskih interesov interesom severne, nemške Koroške.**

Brezkompromisna je smer slovenske manjšine in vseh njenih organizacij na Koroškem v narodnem oziru. Njena zvestoba do države je **hkrati zvestoba do slovenske narodnosti.** Za državo in državne organizacije, ki bi zahtevale zvestobo zase, a ne dovoljevale in podpirale zvestobe do naroda, bi manjšina seve tudi v bodoče ne mogla imeti nobenega navdušenja.

nja plače, če se protidrjavno udeležujejo. — V avgustu in septembru bodo novi nabori v vojaške pomožne čete. — Prihodnje dni baje poseti kancler dr. Dollfuss Mussolinija.

Vesti iz Jugoslavije. V Zagrebu je bil minuli teden posvečen v nadškofa dr. Alojzija Štepinac. Svečanostim o priliki posvetitve so prisostvovali vsi jugoslovanski škofje. Novoposvečeni nadškof je star šele 34 let, bil je med vojno jugoslovanski dobrovoljec in nato študiral v rimskem Germaniku. — V kratkem bo podpisan med Jugoslavijo in sv. stolico sporazum, ki bo urejeval odnose države do katoliške cerkve. Odstranjene so vse težave, ki so doslej zavirale soglasje. — 24. junija je praznoval jugoslovanski kralj Aleksander 20 letnico, okdar mu je izročil kralj Peter Osvoboditelj vladarske posle. Ljubljanski „Slo-

venec" piše k jubileju med drugim: Dvajset let je gradil svoj in naš veliki dom, od temeljev do krova ga je dovršil, vedno v ospredju kot vodja in iniciator. Kot veliki izvrševalec testamenta, ki so ga s svojo krvjo pisali njegovi predniki in so podpisovali davni junaki Srbov, Hrvatov in Slovencev! — Začetkom tega tedna je bival v Beogradu francoski zunanji minister Barthou. Sprejeli so ga kar naj-svečanejši kot predstavnika velike prijateljske in zavezniške države.

Francoski zunanji minister Barthou o Avstriji. O priliki potovanja v Bukarešto se je mudil francoski zunanji minister tudi na Dunaju in tam sestel z zveznim kanclerjem dr. Dollfussom. Minister je med drugim izjavil kanclerju: Interesi Avstrije so isti kot interesi Male antante. Mala antanta je Avstriji jamstvo za njeno odvisnost. Tudi Francija stoji na stališču samostojne Avstrije, ako bo to samostojnost predstavljal kancler dr. Dollfuss. Francija je popolnoma na strani kanclerja in hoče mir in svobodo Avstrije za vsako ceno ohraniti. To svobodo bo Francija zaščitila z vsemi razpoložljivimi sredstvi. — Ta sestanek in njegov potek tolmačijo mnogi inozemski listi kot dokaz, da se Avstrija začinja nagibati na stran Francije in Male antante ali da se vsaj ne bo vezala popolnoma na Italijo.

Sestanek ministrov Male antante v Bukarešti. V Bukarešti so se minuli teden sestali zunanji ministri Jugoslavije, Češke in Rumunije, da zavzamejo stališče k nedavnemu sestanku Mussolinija in Hitlerja v Stra. Izjavili so svojo pripravljenost, da podpirajo samostojnost Avstrije. Z zadovoljstvom vzamejo na znanje obnovitev rednih diplomatskih odnosa med Sovjetsko Rusijo na eni ter Rumunijo in Češko na drugi strani. Ob tej priliki je imel rumunski zunanji minister oster govor proti reviziji državnih meja, kot jo zahteva Ogrska. Ogrji so ogorčeni odgovarjali, da nikakor niso pripravljeni se pogajati z zvezanimi rokami in se ne bodo nikomur predali. Zahtevajo revizijo, ker le tako pride do miru v Evropi.

Kriza v narodnem socializmu. Nemški državni podkancler von Papen je v svojem govoru v Marburgu ostro kritiziral izrodke narodno-socialističnega gibanja ter povedal, kako naj nemška vlada pridobi zaupanje svojega ljudstva: Zaupanje se ne bo dvignilo, če bomo hujskali, predvsem če bomo hujskali mladino ali pa grozili gotovim delom ljudstva, ki se ne more braniti. Zaupanje se pridobi le z odkritim in zaupljivim sporazumom z ljudstvom. Ljudstvo bo težke žrtve prenašalo, če ne bomo vsako njegovo besedo razlagali kot zlohotno kritiko in če bomo prenehali s tem, da obupane rodoljube opečatimo s psovko sovražnikov države. — Val ogorčenja se je

dvignil v hitlerjanskem taboru zbog odkritih Papenovih besed, a Hitler in Hindenburg sta mu pritrčila.

Koliko je katoličanov na svetu. Osrednji odbor za sveto leto je sporočil zanimivo statistiko, ki obsega številke, koliko je katoličanov po vesoljnem svetu 1900 let potem, ko je bila ustanovljena sveta Cerkev. Iz te statistike je razvidno, da je v Evropi 201,855.000 katoličanov, 234 milijonov nekatoliških kristjanov in 31 milijonov nekristijanov. V Severni Ameriki je 52,513.000 katoličanov, 85 milijonov nekatoliških kristjanov in 21 milijonov nekristijanov. V Južni Ameriki je katoličanov 73 milijonov, pol milijona nekatoliških kristjanov in 31 milijonov nekristijanov. V Afriki je 5 milijonov katolikov, 9 milijonov nekatoliških kristjanov in 100 milijonov poganov. V Aziji 17 milijonov katoličanov, 9 milijonov nekatoliških kristjanov, 970 milijonov poganov. To je skupno na svetu 350 milijonov katolikov, 340 milijonov nekatoliških kristjanov in 1150 milijonov nekristijanov. Potemtakem je vsak peti zemljan katoličan. Da bi te številke predočile tudi vso notranjo silo vesoljne Cerkve!

Proč z Heimatbundom!

Ni bila baš slaba misel nemško-nacionalne reakcije v deželi, ko je stavila po glasovanju slovensko manjšino pod kuratelo Heimatbunda. Poverili so mu nalogo, naj s paznim očesom motri počenjanje dozdevnih slovenskih iredentistov in čuva „priborjeno“ zemljo. Kot se je zdelo organizacija s tem namenom gospodom izprva sila važna, ob lojalnem vodstvu manjšine in ob razvoju v državi je danes postal Heimatbund tudi po mnenju treznih Nemcev glavna ovira popolnega sporazuma med manjšino in večinskim narodom.

Voditelji sedanje Avstrije uvidevajo potrebo pravične rešitve vprašanja narodnih manjšin, ker jih le-ta rešitev lahko moralno izdatno podpre v ostalem zunanjem svetu. Manjšine v Avstriji imajo za novi položaj uvidevanja dovolj ter zato po svojih močeh podpirajo nova stremeljena. Tako se tudi slovenska manjšina na Koroškem pridružuje vladnim vrstam in v svojem delokrogu sodeluje na preureditvi gospodarskega in političnega življenja v državi.

Zato ni čudno, da igra v najnovejši dobi celovški Heimatbund nekam sila komično in drzno vlogo. Bajka o veleizdajniškem počenjanju Slovencev je danes bolj kot razgaljena in naloga Heimatbunda več kot brezpredmetna. Razumljivo je seve, da se skuša rešiti na vse mogoče načine. Najpreprostejši in hkrati najzlobnejši način je ta, da skuša Heimatbund iredento, ki je dejansko ni bilo in je ni, sam umetno ustvarjati. Tako se je zgodilo, da je ve-

del prepričati gospode pri deželni vladi o ogroženju nemštva o priliki nameravanih pevskih koncertov po naših krajih. Miklavčev, filijalka Heimatbunda, se danes izdaja kot trdnaja avstrijske domovinske misli in njegovo uradništvo vrši vrlo „državno“ delo med našim ljudstvom v Podjuni. Po načelu, da je treba čredo razkropiti s tem, da se udari vodje, ovajajo Heimatbundovi zakupniki naše duhovnike in druge voditelje zaradi „proti-državnega“ rovarjenja. Nedolžna beseda o materni govorici o priliki materinskega dne na Pečnici je dala povod, da se je moral govornik zagovarjati pred beljaškim okrajnim glavarjem. Govor o naši zemlji o priliki tekme koscev v Goselni vesi je zadostoval za ovadbo hujskarije. Najzanimivejše je, da skuša Heimatbund uvesti svoje teroristične metode celo v nemški tabor, kjer mu tudi ne gre več po računu. Moška izjava drofa Thurna o pravi narodne zavesti je med nemškimi nacionalci okrog Heimatbunda vzbudila ogorčenje in dala povod za gonjo, ki dovolj priča o terorju, ki ga je doslej izvajala omenjena organizacija celo nad lastnim narodom in njegovimi pristaši. Slične vesti izvemo tudi iz drugih nemških krogov in od drugih nemških voditeljev. Vse obenem priča o krčevitih poizkusih Heimatbunda, da se reši pred prihajajočim potopom.

Slučajno beremo v „Večerniku“ k temu še sledeče zanimivosti: „Poslovodja Heimatbunda sprejema poleg svoje penzije upokojenega častnika še 800.— šil. mesečne plače od deželne vlade, neki Goldbrunner istotam sprejema od vlade 500.— šil. mesečne nagrade, vodja pisarne „Kärntner Bodenvermittlung“ sprejema od deželne vlade mesečnih 500 šil.“ Ob teh gorostasnostih moramo samo vprašati: **Ali more deželna vlada zagovarjati te izdatke pred slovenskimi davkoplačevalci, ki si morajo groše za davke odtrgati v današnji krizi dobesedno od ust? Ali je to nagrada našemu slovenskemu ljudstvu na Koroškem, za to, ker tovrstne obveznosti napram državi in deželi najvzornejše izpolnjuje?**

Slovenska manjšina smatra kot prvo dolžnost deželne vlade, da po vzgledu zvezne vlade ukine vse tozadevne podpore in po svojih organih prepreči nadaljno Heimatbundovo ribarjenje v kalnem. V koliko to zahtevajo tudi drugi državni interesi, prepuščamo deželni vladi v presojo, z manjšino pa naj se govori samo brez Heimatbunda in po črtanju tam naloženih slovenskih davkov!

DOMAČE NOVICE

Župniku Hrabi v slovo!

Nisem se mogel posloviti od tebe osebno, da bi Ti še zadnjič stisnil roko in bi še enkrat

PODLISTEK

Venceslav Winkler:

Cesta mimo cerkve.

Ponatis iz Mladike.

„Tako, zdaj smo se domenili, zdaj bomo gradili, je prisopihal čevljar Petrinček po klanecu in se ustavil pred župniščem. Oči so mu žarele od veselja in zadovoljno se je smehljajal.

„Kaj?“ je obstal župnik Janez na pragu in ga premeril od nog do glave.

No, cesto bomo gradili. Inženir je že prišel. Lepo cesto, prav gosposka bo in vse vasi nas bodo zavidale zanjo.“

„Aha!“ je pokimal župnik. „Pa kdo jo bo gradil. Vi? Kaj še!“

„Srenja, srenja!“ je vneto razlagal čevljar.

„Župan Jerman!“ je kratko povedal župnik. „Toliko ste slepi, da ne vidite. Vsak otrok bi spoznal, kaj Jerman misli. Obrača vas, kakor vas hoče. Zdaj boste imeli cesto. On, ne pa vi.“

„Kaj je ne bo?“

„Seveda, čemu ne, toda skozi vas bo šla mimo županove gostilne, kaj ste slepi?“

Čevljar je začudeno pogledal, zagodrnjal je nekaj, nato se je brž poslovil. Ko je pa župan vse tako lepo razložil: Samo stroški bi bili, če bi šla čez klanec mimo cerkve. In

župnik ne razume takih stvari, kar tjavendan sili in ne ve, kako težko se pride v tej stiski do denarja. To bi šteli, če bi šla čez klanec! Bo še tako trda.

Gospod Janez je pa zastrmel po dolini in občutil, da se je začelo nekaj rušiti. Dokler ni bilo Jermana, je šlo življenje enolično iz dneva v dan. Tiha radost je spreletela človeka, kadar je stopil v to dolino. Tu se je ustavil čas. Tu se ni moglo zgoditi nič posebnega. Vdano in ponižno so hodili ljudje svoja pota. Včasih je zagorela v njih kri, takole ob semnjih in ob žeganju na primer, drugače je bila dolina toplo zatišje, življenje se je prelivalo v njej enakomerno iz ure v uro. Potem je pa nenadoma prišel Jerman, kakor se to zgodi večkrat. Ustavil se je pri nizki hiši, ljudje so mu verovali, ker je lepo govoril, začel je rasti, iz revnega kramarja je postal imeniten trgovec in krčmar, so ga izbrali še za župana. Ljudje niso mogli razumeti, odkod vse to. Jerman je pa znal. V gostilni je nedeljo za nedeljo vriskala harmonika. Lahki so prihajali v goste in kupovali leš. Vino je teklo, za neprespanimi nočmi so se vrstili dnevi, bridke ure, polne kesanja in kletvin. Gospod Janez se je hudoval, iz opominov je rasel v obup in jezo, nihče ga ni poslušal. Poizkusil je zlepa, a vse je bilo zastonj. Pod klanecem je živelo nekaj, kar je bilo močnejše kot njegova beseda. Nekaj se je prelomilo. Težišče sveta se je premaknilo s klanca pod klanec.

In zdaj še cesta.

Široka cesta po klanecu proti cerkvi je ostarela, vsa razdrapana je bila, v pokoro vznikom in peščem. Kadar je pogledal gospod Janez skozi okno, mu je obstal pogled na njej. Stresel je z glavo in se nejevoljno obrnil rajši po hribih in njivah.

Nekega dne pa se je nenadoma oglasil župan.

„Cesto bomo popravili!“ je dejal.

„Da, da!“ je pritrtil župnik. In potem nič več.

Vse je bilo v redu. Preden se je gospod Janez zavedel, ko je čakal na občinski oklic in komisijo, so prišli delavci, prišel je inženir, začeli so graditi. Toda cesta ni šla čez klanec mimo cerkve, zavila je pod cerkvijo skozi vas, mimo vseh hiš se je smejala in najlepše mimo županove gostilne, za vasjo se je spet obrnila v prejšnjo smer, kakor bi se hotela ogniti klanecu in cerkvi.

Gospod Janez je potožil županu Jermanu, da to ni prav.

„Kaj veste vi, kaj so splošne gospodarske koristi!“ ga je zavrnil zaničljivo župan.

„Gospodarske koristi?“ je vzkipek župnik. „Kakšno splošno gospodarstvo? To je korist nekaterih posameznikov.“

Razkačen se je vrnil v župnišče in tih in samotni preždel doma vse dni, ko so peli pod klanecem krampi in lopate za novo cesto.

„Delajo,“ je dejal, ko je gledal skozi okno. „Tisti trije fantje so kajžarski. Saj ne vedo, čemu bo cesta, komu bo služila, niti malo ne pomislijo. Po dva dinarja in pol na uro do-

pokramljala o najini Koroški. Zato tem potom mojo poslovilno besedo!

Trnjeva je bila pot, ki si jo hodil. Poleg skrbi za ostavljene župljane v Šmarjeti, tvoji zadnji koroški fari, domotožja in hrepenenja po sončnem Rožu, so te trle še skrbi za obstanek. Ti grenilo življenje Tvoje rahlo zdravje. Sicer si našel drugi svoj dom v sončnih Slovenskih gorah, a srce pa si pustil v Rožu in Tvoj najlepši praznik je bil, kadar si v duhu poromal nazaj v Rož in Šmarjeto.

Tu si potolažil kako zaskrbljeno, staro mamico, tam si dal preudaren nasvet resnemu gospodarju, drugod zopet si razveselil in razvedril z vedno svežim humorjem in šalo mladi svet. Bilo je sonce, kamorkoli so došel. Vsem si znal pričarati na obraz smeh in v dušo praznik. Ljubili so Te vsi in cenili kot človeka in duhovnika. — Vem, da za Teboj žaluje vsa Šmarjeta, kateri si bil dušni pastir v njenih težkih dneh in kateri si v svoji neutrudljivi marljivosti služil v njen dušni in tudi gmotni blagor. Žaluje pa za Teboj na Koroškem in izven Koroške tudi vsak, kdor je Te poznal in spoznal kot iskrenega in nesebičnega prijatelja.

Ne boš več obiskal starih svojih znancev in prijateljev v Dolnji vesi, v Trebljah, na Dobravi in Kočuh, v Homelišah pod Obirjem in Zavrhom pod Macno ter v Dulah od Dravi. Odšel si, kamor je odšlo že toliko Tvojih prijateljev, najdražjih in najbližjih. V duhu in spominu pa boš živel med nami in med našim ljudstvom v Rožu najprej. Z Bogom, dragi prijatelj!

Celje, 20. junija 1934.

F. W.

Nonča ves pri Pliberku. Kakor jasen sončni žarek skozi meglo sedanje razrvanosti in gospodarske krize je bil za našo vas 3. junij. Ta dan smo blagoslavljali novi, 486 kg teški zvon, ki ga je vlila livarna A. Samassa. Kumovali so mu številni mahni dečki in deklice, ki so z lepimi deklamacijami in vedrimi obrazi kazali, da je to za nje dan, ki ga jim je pripravil Gospod. Dekleta so lepo ozaljšale cerkev, postavljena sta bila tudi dva krasna slavoloka. Fantje pa so streljali s tako vnemo, da tudi Kitajci v Mandžuriji niso mogli boljše. Lepa slovesnost je dokazala, da je naš rod v jedru še nepokvarjen. Novi zvon nosi zgodovinsko letnico: sveto leto 1933-34 in so ga v spomin 1900 letnice odrešenja človeštva darovali čestilci Marijini. In sedaj bo trikrat na dan klical ljudstvu v spomin preroške besede: Glej, Devica bo spočela in bo rodila sina in njegovo ime bo Emanuel, to je: Bog med nami.

Blato. (Stanje posevkov in drugo). Naša revna peščena zemlja daje tudi slab žitni pridelek. Vsa leta je bila navada, da so kmetje sejali zelo veliko rži: četrtino obdelane zemlje ali še več. Nikoli pa se je ni pridelalo toliko.

bijo. Daj nam danes naš vsakdanji kruh, to je tujihova pesem, na drugo ne mislijo. Pa še dosti je takih, tudi Petrinček, je zraven, no, za ljudi je prav, zaslužili bodo nekaj. Ampak Jerman bo največ. Oh, ko bi mogel in smel to glasno povedati!"

Počasi pa je jeza ugašala in vzbudila se je tista topla misel, da njegovo kraljevstvo ni od tega sveta. Ko ga je prvič objela, se je tesnobno stresel, češ, pozabil sem na najlepše. Potem pa se je spet ozrl na na pol dograjeno cesto pod klancem in vsa lepota je usahnula. Na cesti se je smejal župan Jerman in priganjal delavce.

„Zvečer bomo pa pili, pili!“ je kričal.

Župnik Janez je obledel in stisnil ustnice. Videl je, kako so se ljudje hvaležno smejali županovim besedam.

„Ti dobri ljudje... Volk je prišel med ovce.“

„Gospoško cesto skozi vas so zgradili. Ljudje so se oddahnili, nasmehnili so se, češ, odslej bomo hodili drugače. Kar bolj samozavestno so govorili, kakor bi se oprostili nečesa težkega, kar jih je tlačilo že dolga leta. Župan Jerman je razumel to veselje in je ukazal napraviti veselico. Okrasil je prenovljeno gostilno, pripeljal boljše vino in povabil tudi godbo iz trga. Nagnetlo se je za čudo ljudstva. Prišli so govorniki v črnih oblekah, sami mestni in trški gospodje, hvalili so vaščane in najbolj župana Jermana. In potem tudi Jerman ni hotel in mogel zaostati, vstal je, dolgo govoril, potem nazdravil vsem sose-

da bi mogli jesti ržen kruh. Ta je prišel samo enkrat v letu do peke in se je imenoval mizjak. Drugače pa se je rži vedno dodajal ječmen, oves, grahorca ali bar. Navadno je dajala rž samo dvojno seme. Kadar se je pridelalo tri ali štirikratno seme, tedaj je „gratala“. Po vojni se je pridelek rži po izmenjavanju in boljšem odbiranju semena precej dvignil. Nabavila se je takozv. melkarska in koroška rž, veliko pa so pripomogli tudi čistilni in sejalni stroji. Letošnjo zimo smo imeli z novimi ržmi slabe izkušnje: skoro do kraja jih je pobrala zima. Nekateri so jo podorali do 5 birnov posevke. Kar pa je pustila zima, je dne 26. maja nekaterim uničila toča, ki se je med silnim nalivom vsula na blaško polje. Padlo je je do dva prsta debelo, da je bilo belo kot po snegu. Prašna ajda, jara rž, fižol, vse je uničeno. Jokali so trdi možje ob pogledu na to razdejanje. Občinski možje so precenili škodo, da dežela priskoči prizadetim na pomoč z odpisom davka ali preskrbo semena za jesen. — Hudo nas tare gospodarska kriza. Svojih prašičev tudi poceni ne moremo več prodati. Za dunajski trg je v Pliberku prijavljenih vedno kakih 260 prašičev, odpošlje pa se jih v štirinajstih dneh samo 40—50. Cena jim je zadnji teden tudi na Dunaju padla pod en šiling. Celovski mesarji ponujajo za zaklanega prašiča brez glave 1.10 S in mi naj plačujemo krušno in pšenično moko po 50 do 80 g. Ker smo v obmejnem pasu, smo jo nosili poceni iz Jugoslavije, sedaj pa so tudi to ugodnost ukiniteli. Zato ni čuda, da postaja nezadovoljnost vedno večja, ker lepim besedam niso sledila enaka dejanja. — Koncem majnika se je poročila z vrlim Boštelnom iz vasi Micka Kužnik, zvesta bralka našega lista in večkratna rešiteljica stričkovih ugank. Novemu paru želimo mnoge sreče in blagoslova!

Rinkole—Rute (Razno). Bolj redko se oglašamo mi ob Dravi, pa zato to pot več. Beležiti imamo več nesreč. Vreme nam je silno nagajalo pri sušitvi sena. V četrtek, 14. t. m. se je pripodila mala nevihta in koj ob drugem gromu je udarila strela v Perdusovo gospodarsko poslopje. Sreča v nesreči je bila, da je strela udarila dva metra od gospodarja in njegovega sina, ki sta se nahajala tedaj ravno na skednju pri spravljanju sena. Ogenj se je z bliskovito naglico širil, gospodar in sin pa sta se rešila. Blizu 40 let že ni bilo požara v naši vasi. — Občutna škoda je zadela posestnika Vatina na Rutah. V teku 14 dni je moral zaklati dve najlepši kravi, ki sta bili obe na času. Prva se je prehladila in zvrгла, druga pa se je na zagoneten način zadavila z verigo. Posestnik utрпи škode nad 900 šil. Naj bi mu sosedje priskočili na pomoč! — Sploh vlada pri nas precejšnje nezadovoljstvo zbog visokih davkov in neizvedenih obljub. Marsikoga bo to spametovalo, da odslej ne bo več zaupal

dom in prijateljem. Godba je zaigrala, pretresla zrak s kovinskimi glasovi in zvalila iz hiš poslednje ljudi. Pol fare je prežalo okoli gostilne. Dekleta so se tiščala hiš, sramežljivo so pogledovala izza voglov, fantje so predrzno stopali po novi cesti in se izzivalno smehljali na vse strani.

Gospod Janez je zdaj pa zdaj pogledal skozi okno pod klancem in samemu sebi se je zdel star in zapuščen. Pri večernicah je imel prazno cerkev. Vse stoji pri Jermanu. Bog ve, od česa pijejo ti ljudje? Prav dobro ve, da uro za uro kolnejo, ko je taka stiska. Zdaj so nekaj dni delali pri cesti. Iz hvaležnosti do Jermana, ki jim je naklonil zaslužek, bodo vse pri njem pognali po grlu.

Prav razločno vidi gospod Janez, kako je stopil župan na prag in se smeje. Ali se ni obrnil zdaj proti župnišču in nekaj izpregovoril? On in vsi okoli njega se smejejo.

Župnik občuti doslej neznanu bolečino, presune ga s tako silo, da omahne od okna, kakor bi ne hotel nikogar več videti. Ves zbehan se napoti na dvorišče in potem na polje. Od vseh strani zaveje vanj hlad, bolna glava se umiri in tisto vrvenje in pijana pesem, ki semintja vzplapola po vasi, ga ne boli več.

Ko se pa vrača proti domu, osupne, kako majhna in nizka je farna cerkev, čeprav stoji na hribu. Zazdi se mu, da jo je ta nedelja pritisnila k tlom, da ne bo nikoli več zrasla, kakor je treba.

(Konec prihodnjič.)

tujim ljudem, marveč svojim domačim voditeljem, ki njegove potrebe najbolj poznajo in bodo po ureditvi novega zastopstva v kmetijski zbornici gotovo dobro zastopali njegove težnje. — Poročila se je Črezovnikova Ivanka v Šteben. Še pred poroko je postala posestnica novega doma. Obilo sreče! — Sadjer kaže pri nas še dokaj dobro, prevladujejo hruške. Po veliki noči smo imeli prvič sadjarski tečaj, ik ga je vodil g. Kolprat. Mnogo zanimivih stvari je povedal. Posebno pozornost je vzbudila brizga za sadje. To velekoristno napravo naj bi si še letos nabavila cela vas, posebno ker je pri nas češpljev in jabolčni kapar močno razširjen. Uspeh brizganja sadja si posestniki lahko ogledajo pri Šrancu na Rutah, kjer se bodo nedvomno navdušili za tovrstno napravo. V slogi je moč, zato, gospodarji, zganite se!

Ledince. (Lepa družba!) — Kako je z iskrenostjo državne zavesti gotovih krogov, ki črnijo našega č. g. župnika in druge rojake ter jih ovajajo pri oblasti kot državi nevarne, kaže nedavni slučaj, za katerega postrežemo v slučajni potrebi z verodostojnimi pričami: V tukajšnji gostilni se je na mladinsko nedeljo zvečer zbrala neka družba in ob veselem vinskem razpoloženju zapela sramotilno pesem na avstrijskega kanclerja ter vpila „Heil Hitler!“ Tej poznani družbi priporočamo več doslednosti, sicer znajo nastati zanjo ne baš prijetne posledice. T. S.

Borovlje. Dne 16. junija se je vršila dražba treh boroveljskih lovskih revirjev. Lov na Žingarci, ki je bil last bivše podljubeljske občine, je izdražil Rosentaler Jagdverein za ceno 501.— šil. Ni bilo pa nobene ponudbe za ostala revirja v boroveljskem vrhu in na Rutah, ki sta cenjena na 350.— in 150.— šil. Zato se je oba lova oddalo pod roko dne 25. t. m. — Začeli so 21. t. m. z delom bajtiške ceste in je upati, da bo v jeseni cesta dogotovljena.

Vernberg. Že celih štirinajst dni pogrešamo mizarskega mojstra Paka J. Sumi se samoumor. Omenjeni je 60 let star, srednje postave, nekoliko plešast, rujavih brk. Ev. podatke naj se pošlje na občinski urad ali na najbližjo orožniško postajo.

Konjice v Jugoslaviji (Smrt). Dne 16. t. m. je izdihnila plemenito svojo dušo po desetletnem trpljenju soproga našega rojaka veterinarskega svetnika g. Kulterer Filipa. Naj počiva v miru, žalujoči družini naše sožalje!

Galicija (Dva pogreba). Na praznik sv. Rešnjega Telesa smo imeli pri nas kar dva pogreba. Po dolgi, mučni bolezni je umrla Barbara Pintar, pd. Karicla, sestra pred 14 dnevi umrlega pd. Bezava. Kakor njen brat je bila tudi ona narodno zavedna, je rada prebirala naš list in slovenske knjige. S pridnostjo in štedljivostjo sta si z možem kupila malo posestvo. Spoštovano mater je spremljala na zadnji poti velika množica ljudi. Č. župnik Rudl so jo v poslovilnem govoru postavili za vzgled krščanske matere. Gališki cerkveni pevski zbor ji je zapel pred hišo in ob grobu v slovo. Naj počiva draga mati v miru, zaostanim naše sožalje! — Popoldne pa smo pokopali neko utopljenko iz Podkrnosa, ki je utonila v Bilštanju in so jo našli šele 11 dni pozneje. Vzrok žalostne smrti je menda pijača.

Ne vemo ne ure... Dne 19. junija je iz Beljaka prihajajoči brzovlak pri sv. Martinu ob Celovcu povozil propagandni avto dunajske firme Schicht-Lever. Šoferju je pretrgalo glavo in odtrgalo roko ter je bil na mestu mrtev, njegov spremljevalec lahko poškodovan. — Na jugoslovanski meji ob Libeličah je bil pri tihotapljenju ustreljen posestnik Feliks Zoffl. Nova žrtev tihotapljenja bodi ponovno svarilo, naj se nepostavnim potom nikar ne prekoračuje državne meje! — Na kolesu vozečega celovškega brivca Adlesiča je minuli teden zadela kap in je padel mrtev z vozila. — Pri vežbanju pomožne varnostne čete v Mlinarah pri Beljaku je bil težko obstreljen vojak J. M. Prepeljali so ga na dunajsko kliniko. — V celovski bolnici je umrla petletna Nežka Obilčnik iz Leš pri Področici. Prepeljali so jo domov, kjer se je vršil 24. t. m. pogreb ob častni udeležbi mladih in starih. Starišem naše iskreno sožalje! — Dne 22. t. m. so v Dobri vesi pokopali posestnika iz Sinče vesi Valentina Lužnika pd. Miheva. Bil je svoječasno v odboru doblaveškega slov. kat. društva in se

nikdar ni sramoval svojega verskega in narodnega prepričanja. Zapušča štiri neprekrbljene male. Bog naj tolaži vdovo!

NAŠA PROSVETA

Ob koncu letošnje prosvetne sezone poziva osrednja pisarna vsa društva, naj vrnejo izposojene igre ter izvršijo ev. zaostale obveznosti napram prosvetni centrali. Poletni meseci naj bi bili hkrati tiha priprava na jesensko delovanje, da se bo naše narodno-prosvetno življenje še bolj razmahnilo in poglobilo. Osrednji odbor.

Šmihel. (Naša knjižnica) ostane vsled urejevanja tekom poletnih mesecev zaprta. Kdor ima doma še izposojene knjige, naj jih tekom meseca vrne, ker se jih bo po potrebi novo vezalo. — V juliju, ko bo zrela jarca, pa priredimo tekmo žanjic ter vas vse na njo povabimo.

Šentjanski pevci v Sloveniji. V dneh 9. in 10. t. m. so pevci iz Št. Janža obiskali veleseljem v Ljubljani in ob tej priliki nastopili na odru Sokolske dvorane na Viču in v ljubljanskem radiu. Koncert je bil zelo dobro obiskan. Občinstvo je bilo ob naši narodni pesmi silno navdušeno in je nagradilo pevce z mogočnim aplavzom, pevovodju pa je slovensko dekle podarilo šopek krasnih rož. V nedeljo dopoldne so pevci nastopili še v radiu in tudi tam odpeli par naših najlepših. Po viškem koncertu se je vršil v dvorani še prijeten družaben večer, pri katerem je krasno prepevalo famošnje pevsko društvo „Danica“, ki je bilo prevzelo tudi pokroviteljstvo nad celotno prireditvijo. Pevci so se vrnili silno navdušeni ob spominu na ljubeznjivi sprejem rojakov in na lepe besede, izrečene jim v pozdrav. Vsem, ki so omogočili ta poset in nastop šentjanskih pevcev, prisrčna hvala!

Tekma koscev v Goselni vesi. Lep je bil popoldan predzadnje nedelje in kot nalašč pripraven za tekmo koscev, ki jo je priredilo doblavaško izobraževalno društvo na Eberweinovem vrtu v Goselni vesi. Nad 400 ljudi se je zbralo, da prisostvuje izredni prireditvi kmečkih fantov-koscev in deklet-grabljič. Uvodno se je oglasila vrla šmihelska godba z rezko koračnico in za njo je prikorakalo v četi in s predsednikom na čelu 13 fantov s kosami na ramah, za njimi pa dva iskra vranca v vozu, na katerem so sedele grabljičice v noši slovenske koroške dečve. Predsednik je s slavnostnega odra otvoril prireditev s pozdravom na vse navzoče, na zastopnika prosvetne centrale in prisotnega okrajnega načelnika domovinske fronte. Sledila je pesem doblavaškega zbora povodstvom g. Hotimica: „Njav čriez jizaro“ in „Jes sm an burn pavr“, ki ju je zbor ubrano odpel. Nato je govornik v kratkem govoru orisal pomen prireditve tekme s kosami: Veličastnemu evharištičnemu shodu zadnje nedelje, kateremu je prisostvovala 4 tisoč oseb broječa množica, naj sledi prireditev, posvečena drugi zaščitnici našega rodu: naši zemlji. Ob varstvu Cerkev in zemlje je rasel naš narod v tisočletju v rod krepkih, zdravih očetov in dobrih, slovenskih mater, ob tem varstvu je čuval svoje najdražjo svetinjo, pošten in zvrnan značaj. Ob tem varstvu zre lahko jasnim pogledom v bodočnost. — Govoru je sledila ob sviranju šmihelske godbe tekma koscev. Z izrednim zanimanjem je sledila množica kosanju fantov v košnji. Zbor komisije je pod predsedstvom g. Plešivčnika Marka ocenjeval kakovost košnje in je po tekmi razglasil sledeči rezultat: 1. Štefan Partej, pd. Sapotnikov v Goselni vesi, 2. Kordeš Štefan v Mali vesi pri Globasnici, 3. Ludovik Avgustin iz Št. Lipša. Prvo nagrado, šopek domačih rož, je ob tušu Šmihelčanov pripelo dekle v noši fantu-zmagalcu na prsa. Sledilo je nič manj zanimivo tekmovanje deklet-grabljič, nakar se je po oficialnem sporedu razvila na vrtu domača veselica, ki jo je zaključil šele pozni večer.

Pečnica (Materinski dan in še drugo). Dolgo je trajalo, da smo si z nemajhnim trudom in precejšnjimi stroški v našem župnišču pripravili lastno dvorano za naše prireditve in stanovske dneve. Prva prireditev v novi dvorani je bil materinski dan na praznik sv.

Rešnjega Telesa. V nabito polni dvorani so naša dekleta uprizorila za ta dan najprimernejšo igro „Dve materi“ z iskrenostjo in spretnostjo, kakoršne ne najdeš zlahka na podeželskih odrih. Vsa čast jim! Igra je zapustila brez dvoma globok vtis. Neverjetno pa je, koliko nepotrebne prahu je vzbudil slavnostni govor, ki je bil zasnovan na izključno verski podlagi: Krščanska mati je podoba in odsev sv. Trojice, zato nam mora biti sveto in drago, kar smo sprejeli dobrega od matere, materin vzgled, materna skrb, ljubezen in trepeča požrtvovalnost, pa tudi materna beseda. Na podlagi sv. pisma je govornik dokazoval, da smo dolžni spoštovati, ljubiti in negovati tudi svoj materni jezik. Kdor ga zataji, greši zoper božjo zapoved. Sramotivci maternega jezika zato tudi niso navadno dobri kristjani. Govornik je govoril o tej snovi v splošnem in ni navajal nikakih vzgledov. In kaj se je zgodilo? Od gotove strani — lahko bi jo tu omenili — je šla ovadba na beljaško okrajno glavarstvo, da je bil govor protidržaven. V nedeljo navrh je prišel orožnik in je zadevo javno preiskoval. Umevno je, da preiskava ni mogla biti uspešna. Torej toliko razburjenja radi nedolžnega verskega govora in ljubelega maternega jezika! „Muttersprache, Mutterlaut, so wonniglich, so traut!“ Ali naj to velja samo za Nemce? Kar je ljubo in drago Nemcu, naj bo Slovencu sramota? Kar je Nemcu čednost in dolžnost, to naj bo pri Slovencu zločin, ki naj ga preiskuje orožništvo? — Omenjamo še, da je okrajno glavarstvo v Beljaku pod vplivom omenjene gonje prepovedalo ponovitev igre „Dve materi“ pod pretvezo, da dvorana ne odgovarja postavnim predpisom. Vložen je priziv na varnostnega nadzornika. —p.—

GOSPODARSKI VESTNIK

Da se seno samo ne vžge. Ko seno spravimo, začne vreti in kipeti. Vrenje sena traja 6 do 8 tednov in vpliva na tečnost sena. Ako se je seno v redu posušilo, ni se bati, da bi se pri tem preveč razgrelo. Če pa ni bilo dobro posušeno, ali če so vmes nepresušeni, vlažni šopi trave, je nevarno, da se seno razgreje nad 65 stopinj Celzija in doseže kmalu tako vročino, da se lahko samo vžge. Posebno letos bo več takih slučajev, ker vsled nestalnosti vremena ni bilo mogoče sena dobro posušiti. V takih slučajih je dobro, da seno ponovno razmečemo in prezračimo. Če nam pa to ni mogoče, se naj skuša nevarnost zabraniti na drug način. Treba se je najprej prepričati o toplini v notranjosti senenega kupa. V to se poslužujemo dolge votle palice s toplomerom, ki jo zasadiamo globoko v seneni kup. Zadoštujejo pa tudi železni drogovi, ki se ob večji toploti segrejejo. Kadar opazimo, da je toplina prekoračila 65 stopinj Celzija, jo moramo skušati razhladiti. Kup navrtamo na več mestih v razdalji enega metra, da se z zračenjem vročina zniža. Če se kljub temu še dviga, moramo napraviti v kup širok predor. Če pa bi tudi to ne pomagalo in je neposredna nevarnost, da se seno vžge, se moramo poslužiti vode. Vedeti pa moramo pri tem, da začne premočeno seno plesniti in se skvari. Torej se bomo vode posluževali samo v najsrajnejšem slučaju.

Slamnata streha se vrača. Marsikdo se čudi na potovanjih po Sloveniji, da imajo tudi trdni kmetje krite svoje kozolce in skednje skoroda brez izjeme s slamo. Do tega jih je privedla izkušnja, da je za vsa poslopja, v katerih se spravlja seno ali druga krma, še vedno slama najboljša streha. Pod slamnato streho se ne pokvari niti pest sena, medtem ko je pod vsako streho iz opeke plast pokvarjenega sena, ki se „kadi“. Še bolj kot seno se pod opečno streho skvari detelja. Zato je slamnata streha na kozolcu ali skednju prej znak skrbnega, kot pa starokopitnega gospodarja. Tudi streha iz deščic ali po naše: iz „šintelnov“ je za sušenje krme boljša kot iz opeke. — In še nebroj je sličnih izkušenj kmečkih ljudi, katerim bi radevolje dali prostora v našem listu, da spet postanejo last celega naroda.

O uspešnem pridelovanju ajde. Ajda je za naše kmetijstvo posebne važnosti in zasluži, da bi se jo tudi polno upoštevalo. Njena mo-

ka je odlična hrana za ljudi in živino, otrobi so prikladni za svinje, kot zelena krma je jako okusna, neplesniva njena slama se lahko poklada med rezanico živini, končno daje ajda ob cvetenju odlično čebelno pašo. Ajda uspeva skoro na vseh naših tleh. Če naj je dobra v pridelku, mora biti v zemlji zanjo dovolj hrane. Ajda rabi predvsem fosforjevo kislino, kalij in malo dušika. Zato za gnojenje ajde gospodarji radi uporabljajo umetni gnoj, v prvi vrsti superfosfat, ki vsebuje fosforovo kislino, ki jo ajda najbolj izrablja. Posipa se po brazdi, potem se poseje seme in nato vse skupaj pobrana. Takoj ko je prvi pridelek spravljeno, se njivo zorje in poseje ter pobrana. Če bi bila zemlja posebno suha, se priporoča tudi valjanje, da se zemljo stisne, pri čemer pride vlaga iz dolnjih plasti lažje do semena. Na 1 oral se potrebuje 60 do 90 kg semena. Seme klije že po šestih dneh, v treh tednih pa začne cveteti. Ne sme se čakati, da dozori vse seme, ker se razgubi v tem slučaju najboljšo seme. Žeti moramo, ko je dozorel večji del zrna, najbolje zgodaj zjutraj. En dan se jo pusti ležati v snopu in nato spravi. Slama mora biti dobro posušena. Na oral daje ajda do 600 kg zrna in do 1500 kg slame.

Celovski trg min. tedna: Krave 80—110, klavne 50—70, telice 90, prašiči 70, plemenski 75—90, pšenica 35—37, rž 24—26, ječmen 20—22, oves 24—26, ajda 23—26, kuruza 15—20, sladko seno 8—10, kisló 6—8, enako slama, grah in leča 80—120, zelje 80, goveja mast 4.00—4.50, sirovo maslo 2.60—5.00, prekajena slanina 400, svinjska mast 2.40—2.80, jajca 9—10, kokoši 2.60—4.00, drva mehka 3.00—4.00, trda 4.00—5.00 šil. za kub.

RAZNE VESTI

Reki modrih mož. Bogat je samo tisti narod, ki je bogat na idejah; velik in plemenit je samo tisti, ki ima visoko in plemenito mišljenje; zapovedovati more le oni narod, ki zapoveduje z duhom; ljudstvo brez narodnega duha ne gospodarja nad drugimi, nego jim služi. (Simon Rutar.) — Pravi narodnjak ne pozna nobenih izgovorov, kadar ga kliče narod. (I. Vošnjak.) — Bogastvo samo na sebi ne daje užitka, pač pa podjarmlja človeškega duha pod oblast minljivih stvari. (I. Mencinger.) — Prava ljubezen more človeka le poboljševati, vzviševati, blažiti — pohujševati nikdar. (Pavlina Pajkova.)

Cela vas je izumrla. V madžarski vasi Hidaša so še nedavno stanovale same domače, madžarske družine. Ker pa je bil prirastek rojstev v družinah vedno manjši in se je udomačila bela kuga, ki dovoljuje družinam le še po največ dva otroka, so vse družine, druga za drugo izumrle. Danes je vas Hidaš izpopolnjena do poslednje hiše z nemškimi naseljenci. Narodna kri se zaradi premajhne narodne zavesti umika tuji, očetje in matere se branijo otrok, narod izumira. Tudi pri drugih narodih je dovolj „narodnjakov“, ki jim je beseda o narodnosti samo v ustih, srce pa zanjo ne ve...

Pod zemljo grmi. Ljudje, ki se vračajo iz Indije, pripovedujejo o tajinstvenem bobnenju, ki se ga čuje ob izlivu reke Gangesa. Tudi drugod, tako na Angleškem in v Ameriki slišijo od časa do časa čudno podzemsko grmenje, ki spominja na oddaljeno bombardiranje. Najbolj čuden kraj pa je v ameriški republiki Hondurasu. Iz zemlje čujejo tam včasih glasen melodičen zvok več milj daleč. Ljudje ga smatrajo za zanesljivo znamenje dežja. Zvok je moduliran in po njegovi višini celo lahko sklepajo, ali bo preteča nevihta huda ali ne.

Za tiskovni sklad so darovali: Neimenovan v Mariji na Zili 1; Karl Dobernik, Grabštanj 1; „Gorjanci“, Kotmara vas 1; neimenovana iz Kožentavre 1; Mihael Einspieler, Zgornja Vesca 1; Štefan Bayer, Loga vas 7 S. Vsem darovalcem najlepša hvala!

Opozorjam društva in zasebnike, da prevzemam izlete z mojim osebnim avtom s 7 sedeži na vse kraje Koroške in Jugoslavije. 70

Obračati se je na naslov: **Kačnik Miha, Kleindorf, p. St. Kanzian im Jauntale.** Telefon pošta St. Kanzian i. J.